

صاحبزادی : احمد شاج الدین
و یعقوب کمال

آبونه بدلی

ممالک عثمانیه ایچون
سنه لکی ۵۰ غروش
آلتی آیلانی ۲۵ غروش :

روسیه ایچون سنه لکی
۶ آلتی آیلانی ۳ روبله
سائر ممالک اجنیه
سنه لکی ۱۲ آلتی آیلانی
۶ فرانقدر .

و اعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا . . .

تغلا مسلمان

و جعلناکم شعوبا و قبائل لتعارفوا . . .

دینی سیاسی تاریخی فلسفی و احوال عالم اسلامده باصت هفتقره مجلد در
تاریخ تاسی ۳۲۸ مولد النبی

مدیر مسئولی
عثمان جودی

محل اداره :
استانبول : بایزید
چادر جیلده

اخطار مخصوص :
عالم اسلام و اسلامیه
عائد مقالات و آثار
مع الممنونیه درج
اولنه جقدر .

نسخه سی ۴۰ باره

زده ايسه بكون بوكا تقابل و بوناري تكذيب ايدە جك
قدر بر فعاليت جديە اولمق شويلا طورسون. بالعكس هپ اعمال
و آملار هان بوناري تضديق ايدرجه سنه بر مسلك تعقيب
ايمكده يز. اكر بو بويلا كيدرسه، تبديل مسلك ايدەرك
كنديمزى كوسترمزسك هيچ شهه يوقدر كه اوبدخواهانك
دعواى اثبات ايتمش اوله جغز، و آنرك مطلبنه بز
خدمت ايدەرك، ينه او اعداء دين ميني بز ممنون ايتمش
اوله جغز.

شو حالده فيما بعد نه اوله جغزى بو گوندن اعتباراً
تعيين ايمه مز لازمدر. آدم اولمق استرسك آدم اوله جغزى زده
اوج بش ستميه قدر كوسترمه لي يز. مطلوبه موافق بر مسلك
تعقيب ايمه مز دركارد.

عبدالرشيد ابراهيم

دين اسلام مشروطيتى امر ايدر

مشروطيت اداره دن مقصد اهالى نك حكومه و حكمدار.
ره تابعيتى بر طاقم قيود و مشروطه مربوط اولمقدرد. مشروطيت
ايله اداره اولنان حكومات حاضرده اشبو قيود و مشروط
قانون اساسيده مقرر و مندرجدر. رعيه يعنى تبعه او زرينه
تصرفك مصلحته منسوط اولمى و مصلحته مبنى اولميان
تصرفاتك نافذ اولمى ايسه دين اسلامك قواعد اساسيه
سندن اولمغه نظرياتجه بر اسلام حكمداري نك راي سنده مستبد
اولمى ممكن و مشروع دكلدر. اما فعلايده بونك خلافنه
كوربان احوال سؤ استعمال قبيلى ندر.

ذاتاً اهل اسلامك ديناً مقتدا هپ و دين اسلامك ابلك
سالكي اولان قوم نجيب عرب حروفكر استقلاله مالك
برامت اولوب حریت فكر يه مستند اولميان بر دين آنارك
اخلاق و مشوارينه موافق كگذدى. خطه حجازيه سكناه
زمان جاهليتده قبائله منقسم اولوب هر قبيله بر رئيسك ويا
شيخك زير اداره سنده بولنوردى. لکن اشبو شيخك
صلاحيتى بك محدود اولوب قبيله سنك افكار و تمايلاتنه
توفيق حركته مجبور بولنوردى. حتى كندوسى قصادن
وديشدن بيله آزاده دكل ايدى.

سوق ايتك و اويله جه كورمكدر. زيرا آنار كندى
حياتلرى بز فلا كتمزده آزار دورورلر. و آرامنده
حقارى واردر. غريبي شوراسيدركه: بز آرويا تربيه
سيله پرورده اولانلر مز بونلرى على العميا تصديق ايمكده
تردد ايتيورلر، بلكه آرويا يار طرفدن اسلاملر خفنده
هر نه سويله نرسه عين حقيقت ديه نافي ايتك استيورلر.
بلكه افراد ناسده ولان عطائى و هر نوع قدنى و دورغو.
نقللرى هان اسلاميه اسناد ايمكده تردد ايتيورلر.

البته بويلا بر فكرك حقيقت قرين اولميه جنى شه سزدر.
بز كندى عطائى هيچ بر وقت اسلاميه اسناد ايدميه
جكتر. خصوصاً حقايق اسلاميه دن خرى اولنرك بو كجى
اسنادات غير لايقهده بولنميه جقلرى ييايه حاجت يوقدر.
فقط اسلاميت نه دن عبارت اولديغنى بيلميو بده، رجاء
بالغيب حكم ايدنلر بوراده بر درجه معذوردرلر.

خصوصاً رمضان شريفده استابولده بر كچه بولنوبده
يازيددن شه زاده باشنه قدر سياحت ايتمش بر يابانجى،
رمضان مبارك بر شهرا دينيدر و رمضان كيجه لر ندهده
مسلمانلر كالى شودر، حقيقه ديانت اوغر نده بو عزيز
عمرلرى بو قدر بهوده يره صرف ايدرلرسه، البته بو
دين بر دين عاطلدر، مدنيت ايله بويلا بر ديانت بيننده
قطباً مناسب اولمايه جفنده شه يوقدر، بونارك مقام خلافت
كبرانه اولللى بويلا اولورسه، آرتق عوام كالهوام هر نه
كجى عطائى اختيار ايدرسه حتى در دير چيقار.

اوديركار آراسنده پياده بولنان افنديلر ايله ديانت
اسلاميه بيننده بر مناسب اولوب اولديغنى تعين ايدمىز،
ظاهر حاله باقيرقى بويلا بر حكم ايدرلرسه، دوغرى
مؤاخذه اولنه مزملر. هله يارى يارى به اصحاب علائم اولديغى
دخى نظر اعتباره آلورسه، آرتق بو حالك دين ايله
اولان مناسبى بوتون بونه تحقيق ايدر. ظاهر حال بودر نفس
امره مطابقتى اولسون اولسون شو، شودر، كيمسه ده
بر شى ديمىز.

اهدالرم بويلا جه كندلرى كسب قناعت ايتسدكلرى
كجى عالمى، و عالم ايله برابر بزرلى دخى افشاع ايتك
چالشمه قدردلر.

مشورتك شريعت اسلاميه و درجه اهميتي واردر كه دين اسلامك قانون اصليي اولان قرآن كريمده « سورة شوري » عنوانيله معنون بر سورة جليله واردر . اشو سورهنك بر آيتنده امر استشاره دلاوة ايله زكاة بيننده بر موقع احراز ايتش و ايتشاريني اصول مشورته توفيقاً حل ايدن اهل اسلام حيات ابدية و سلامت سرمدية ايله تبشير بيورلشدر .

رسول اكرم حضرتلري اهل اسلامك اهم اموري اولان خلافت مسئله سني بيله امتك رآينه ترك ايدوب كيمه سني استخلاف بيورماه مشدر . كندوسندن صوكره اركاك اولادي قالمابوب بونارك هپ صغر سنلرنده وفات ايتمه لرنده بيوك بر حكت ربانيه منديج اولديني ادنا ملاحظه ايله منكشفت اولور . اركاك اولادي قالمش اولسه ايدى احتمالكه حكومتك كندلرينه موروث بر حق اولديني ادعا ايدرلر و بو ادعا سلاله لرنده دوام ايلردى . حالبوكه هر كيمي ايسترسه كندو . سنه امير اتخاذا ايتك ملتك نا قابل انكار بر حق مشروع و صريحى اولوب بونى مالكانه كچي بر شخصه ويرمك ملتك حقنه تجاوز و مغاير عدالتدر .

آنكچون ارتحال نبويدن صوكره اهل اسلامك ايكي شعبه معظمه سني اولان مهاجرين و انصار حضراتي ني ساعده صفحه سنده طوبالانهرق خلافت مسئله سني كمال حریت و حتى بدرجه بيه قدر حرارتله مذاكره و صديق اكبر حضرتلريني انتخاب ايتمشدر . حضرت صديق بعدالانتخاب ايراد ايتديكي خطبه ده « جناب حقّه و رسولنه اطاعت ايدرسهم سزده بكا اطاعت ايديكز و اكر خلاف شرع شريف حركت ايلرسهم سزك اوزركزده هيچ بر حق حاكيمت يوقدر » ديدى . بواقاده سني موافق حكم شريعت ايدى . زير اشريعتيه مخالف اولهرق و يرلسي ملحوظ اولان اوامر ك نافذ اوليه . جنى دركار ايدى .

ابوبكر صديق حضرتلري زمان ارتحالنده حضرت عمرى استخلاف ايتش و بو انتخابي حال حياتده اعظم امته تصديق ايتدیر مشدر . حضرت عمر دخي مقام خلافتك چككدن صوكره ايراد ايتديكي خطبه ده خلافته طالب اولديني حالده ابوبكر اصرارى اوزرينه قبول ايتديكنى و عدل و انصافدن

اشاي بعثنده اسماعيل بن ابراهيم عايله السلام سلاله سندن اولان و شريعت ابراهيم بقايله عامل بولنان قریش قبيله سى جمهوريت خواص شككنده بر حكومت كچي اداره اولنوردى . و قريشك منقحه اولديني اون بيوك مبدن هر برى بر مصلحت ده عامه يي اداره ايدردى . حضرت پيغمبرك دردنچي درجه ده جدى اولوب مكه بلده سني بن ايدن قصى بن كلاب كندى قصرينك براوطه سني متحاح عموميه و مشتركه مكه مذاكره سى ايجون تخصيص ايتش ايدى . بورايه « دارالندوه » تعبير اولنوردى كه « دارشورى » و يا مجلس مشورت ديمكدر ، قبيله افرادندن قرق ياشنى متجاوز اولان هر شخصك اورايه حق دخولى اولوب مذاكره اشتراك ايدردى .

شريعت اسلاميه دخي بين القریش مرعى اولان شواىر معقولى تقرير و ادامه ايتدى و صدر اسلامده اويله بر حكو . مت فاضله تأسيس ايلدى كه مثلى تاريخده بر دهامشود اولما مشدر .

معلومدر كه دين اسلام وحيه مستنددر يعنى جناب حق طرفندن قلب انور محمدى يه وحي اولمش ، او دخي امتنه تبليغ ايتمشدر . وحيك متلو و غير متلو اولقى اوزره ايكي قسمي وارده كه قرآن برنجيسنى ، سنن نبويه ايكنجيسنى تشكيل ايدر . سنن نبويه دخي قولى ، فعلى ، تقريرى اولقى اوزره اوچه آيراشدر رسول اكرمك سوزى كچي فعلى ده ، حتى معروض حاجنده سكوتى ده بر حكم شرعى يي متضمندر . بونلكه برابر رسول اكرم حضرتلري وحي وارد اوليان خصوصانده استشاره ايله مأمور ايدى (سورة آل عمران ۱۵۹ آيت) . اصحابيله و بالخاصه ايكي وزيرى اولان ابوبكر و عمر حضرتاييله استشاره ايدردى . اصحابى مأمور اولدقلى خصوصانده نصل جانبهارانه حركت ايدروامرى حرفياً اجرا ايلرلر سه استشاره بيوريان خصوصانده دخي خاطر و كوكله باقيهرق كمال سربستى ايله بيان رأى ايدرلردى . رسول مجتبه دخي « سز امور دنسويه كزى بدن اينى بيليرسكز » ديه آنارى تلطيف بيورردى . سكوتى بيله بر حكم شرعى يه اساس اولان ذات اقدس نبوينك استشاره ايله مأمور اولمى مجرد امتنى ارشاد ايجون اولديني دركاردر .

وامرانك اتفاقيله آجلد قده زمان سلطنتده وقوع بولان اجرا آتی ایچون مفتی الانام ابوالسود افندیڭن آلدینی فتوالر ایله ملو اولدینی کورلمش و ابوالسوده «ایواه سلطان سلیمان! بی حضور باریده می مسئول ایندک» دیدیرتمشدر .

مشروطیت ایاره متضیی فطرت و موافق عدالتدر ؛ چونکه انسالارک بری خصوصی ، دیکری عمومی اولقی اوزره ایکی درلو مصالحی واردر . مصالح خصوصی می کندو شخصنه و عائله سنه متعلق شیلر اولوب بونک رؤیت و تمشی کندوسنه عائددر . مصالح عمومی می ایسه آسایش داخلی و خارجینک تأمین و محافظه می کبی جمله افراده تعلقی اولان شیلر اولمغه بونک ایدرسی افرادک اقتداری داخلنده دکلدر . شاید بونارده افراده ترک ایدلسه «الحکم لمن غلب» قاعده می جاری اولوب هیچ برفردک حقوقی محافظه اولنه ماز . آنکچون هرملکنده بومصلحی رؤیت ایتک اوزره برهیت تشکیل ایتمشدرکه اهالینک وکیلاری دیمک اولان حکومندر . بونک وظیفه می اوجیت ایچنده یشایان افرادک منافعه موافق شیلارک اجرا سیدر . بناء علیه حکومت بر مقصد و غایت اولیوب بلکه برواسطه و آلتدر ، اصل مقصود ، بالذات اودولتی تشکیل ایدن افرادک سلامت و سعادت حاللیدر ، و حکومتک معاملاتنه مشروعی و یرن شیده منافع و مصالح عامیه درجه موافقتدر .

حکومت مشروطه نیک آلدینی شکل حاضر تقسیم اعمال قاعده طبعیه سنه موافقدر . حکومت مطلقه در ملک هر درلوفوای حیاتیه می برالده اجتماع ایتدیکی حالد حکومت مشروطه بشقه بشقه اللهه تودیع ایدلشدر . امور دولت مایونلاره نفوسک منافعه متعلق بر مصلحت اولمغه بونی شخص واحدک اداره ایدمه چکی درکاردر . حتی ایران فتوحاندن سوکره ممالک اسلامییه حیرت بخش عقول بر وسعت کملکه حضرت عمر جناب حقه مناجات ایتسکه باشلامش وارتخالی ارزو ایلشدر . سببی سؤال ایدلاره «بوکون دجهل کنارنده براوغلاق ضایع اولسه بوندن عمرک مسئول اولمی لازم کلیر» دیه جواب یرمشدر .

والحاصل تقسیم اعمال بر قاعده طبعیه اولوب فطرتک هرجهتنده نمایان اولور . از جمله جسد بشری بی اداره

انحراف ایتمه چکی بیان وشاید انحراف ایدرسه ارشاد ایدلسنی رجا ایلدی . جاعندن بری قلوب قلنجی کو - ستره رک «یا عمر طریق خدند انحراف ایدرسه شوقانچم ایله سنی طوغری بوله کنور برم دیدی» بونک اوزرینه حضرت عمر امت اسلامییه ایچنده عمرک خلایق تصحیح ایدمه چک قلنجلر بولدیغندن طولانی جناب حقه حمد و ثنا ایلدی . قاروق اعظم حضرتلاری زمان وفاتده امر خلافتی الی کشیدن منتخب بر شورایه حواله ایتدی . و مخدومی عبداللهی دخی انتخاب ایدوب فقط انتخاب اولمغه شرطیله شورایه مأمور ایلدی . شوری اهل حق انتخابینی عبد الرحمن بن عوف حضرتلارینه ترک ایتسکه اودخی حضرت عثمانی انتخاب ایلدی .

مؤخرآ حضرت علینک و حضرت حسنک مقام خلافته کلاری هب انتخاب مسلمین ایله اولمشدر . کرچه امویلردن اعتبارآ حکومت اسلامییه وراثت شکله آلمش ایسه نه دایما حکمداران اسلام حضرتانی ولی عهدلرینی کندولری انتخاب ایدر و انتخابی عنه تصدیق ایتدیردی . اشبو ولی عهدک مقام حکمداری به گلمی ده بریت شکنده اولوردی . حکومت سینه دخی سلطنت اکبر وارشد اولاده انتقال ایدرسه ده دایما هر حکمدارک جلوس می علما و امرانک بیعتیله وقوع بولور .

رسول اکرم حضرتلری کی خلفا راشدین دخی رایه تعاقب ایلان مسائله هب مذاکره و استشاره ایله ایش کورولردی . و امور معظمه «اجماع» ایله قرار اتخاذا ایلرلردی . اجماع امت ایله و یربان قرار قطعیته افاده ایدر و مجبوری الاجرا اولوردی .

خلفا راشدیندن سوکره کلن حکومت اسلامی نیک احکام شرعیه ایله مکلف اولمی و شریعتک دخی مشورت ایله امر ایتکده بولمی حسیله دایما آز جوق اصول استشاره رعایت ایدیه کلمش ایسه ده بر قاعده منظمه به ربط ایدلرکندن مشروطیتک فوائدندن بین المسلمین یحی استفاده اولمه مشدر . از جمله معلوم اولدینی اوزره قانونی سلیمانک حین وفاتده قریبه وضعی وصیت ایتدیکی صدف چکچه بهنوقه محبوتانه اطلاعین سوکره قیرمقونقی اوزره علما

اجتماعیہ، دولایسیہ، مند مجدر: بر زمان مالاک اسلامیک
معمولات و منسوجاتی جهانک هر طرفنده معروف و مقبول
ایدی. فرانسزجه [Mauseline] موصولینی کلهسی، و قیله
انفس منسوجاتیله مشهور اولان موصل شهر مرکز اسمنه
نسبته تأسس ایتش بیر کلهدر و بوکون آرتق مملکت مزله
هیچ مناسبتی اولمایان بیر قوماشک اسمیدر. بیر اجنبی
مملکتنه مال صانا بیلیمک، بیر اجنبی مملکتک پارهسی آلتی
او مملکتته عسکر اخال ایتکدن او مملکتدن عسکر آلتقدن
هم دها کوچ در همده دها اهمیتلی در. عسکر من چپلاق
قالماق ایچن بولغارلره عرض احتیاج ایدیوروز و بولغارلر
اوروپا اقوام صنایع مندینک جمله سنه تفوق ایدیور:

داها او جوز داها ائی مال چیقارمایه و صناعیه موقی اولیور.
آرتق بولغارلر، « اعمال اولونور بیر » کھیت « دکل دیمکدر،
آرتق بولغارلر دن قورقوماق غیر مواسم عد ایدیلهمز. حرب
اقتصادی یامایان بیر مات حرب حربی، حقیق و مستمر النتائج
صورته یاماز: کچنده یونان و سقائنه باقوتار یایق فقط
کومورطاشیان کیلر هب یونانی اولدیغدن ارکلی معدنلر نده کی
عمله من ایشمز و بناء علیه آج قالدیلر، یونانیاردن زیاده
تجار من، کندی ایشلر من، کندی ایشجیلر من، متضرر
اولدی. وارکایده ایش بیر راده کلدی، که باشقه طرفلرک
شدتلی باقوتار دده و امینه رغمایونان کیلرینی قبول و باقوتار
نسیان ایتک مجبوریتی اورا جه حس ایدلدی، اولیله ده
یایلادی. بورالری نافع و معارف ناظرلر من بالفعل تقدر
ایدیورلرمی؟ بو سؤاله نه بن جواب ویریم نعه اونلر!
بویله سؤالرک جواب مسکتلری آثار و افعل در. معارف
ناظر من الی ماشاء الله تعالی فرانسهنک درس و تدریس
پروغرا ملرینی ترجمه الیه مشغول اولاجق، نافع ناظری
امور نافعیه تشبث اولونمادیغدن، اوچ سنه حریتده هان
هیچ بر مؤسسه نافعیه تمیل بیله آیتلماش اولدیغدن بحث
و شکایت ایدنلره «پاره یوق نه یایلم؟» طرزنده قوقش و یک
فنا فلاسیک جواب و عذرینی در میان ایده جک و پاره سزلق
و پاره سزلاک موجب اولدینی ایشمزلاک و وظیفه سزلاک
کندیسنک نظارته دوام و شهری یوزاللی لیرا استطعام ایتمه سنه
و تورکیانک تجارت و نافع ناظری یم دیه سنه هیچ مانع

ایدن اعصاب بیله حسی و حرکی اولق اوزره ایکی به آیرلشدیرکه
بری احساناتی نقلاً، دیکری حرکات بدنیه یی اجراه
مؤکلدر.

دین اسلام ایسه دین فطرتدر، هر نه که فطرت سایمه
ایجابنددر موافق شریعتدر.

« دولت دیمک بن دیمک » قاعده سی هیچ بر اسلام
حکمدارینک آغزندن چیقهماز. اسلام حکمدارلرلرندن بویله
بر فکر اضمار ایدنلر بیله بو فکرلرینی ستر ایچون ظاهرده
احکام شرعییه توفیق حرکت ایدرکی کورونمیه، خیرات
و حسنات اجراییله عوام ناسی جاب ایتیه مجبوریت حس
ایدلر.

• محمود اسعد

بولغارلرک استیلای اقتصادی

کچنده سلطان احمد جامی جوارنده نخبند محله سنده
برخسته به کیدیوردم. جامک حولیسندن کچک، حواینک
ایچنده طاغر کی بیفیلش شایق دنگلری واردی. امرای
بحریه من اولوب رفاقمده بولونان ذانه صوردم: « بولر
طبیعی عسکر من ایچون در » دیدم ثبوت دیدی. « بزم (عمرکه)
منسوجات فایزیمسنک در یا؟ » دیدم! « خایر (عمرکه) نک
دکل، بزم معمولاتزدن دکل، دینچه دیمک اورویان
مبایعه اولونمش؟ دیدم. بونک اوزره ریشه حیتلی ارقاداشم
نی چکدرک دها فنا دها فنا: بیلورمیسک بولر
زهدن کلور، باغاریادن، باغاریادن! دیدی یاغزده بولونان
بر شاعر حیرت و تأمله و غیر فاکر بیر حرکت و هیجانله
تواووا! دیه باغیردی بن « ایشته باغارستانک استانبولی استیلا
ایتش لشکر اقتصادی دیهرک ارقاداشارمدن تبعادیتدم
و آغزین هیجان و غضباریمی اولدورمه به چالیشدم. هر فرصته،
هر مناسبتده سویله دک و سویله مکدن فارغ اولمایا جاغز: حرب
حقیق و غایبه سقییه، حرب اقتصادی و غایبه اقتصادی در
(ناپولهون بونا پارتک) حربی یاپان یاره در سوزنده بو حقیقت